

Estem vivint una època de grans canvis a la natura

En Jaume Legroi, és un biòleg nascut als Pirineus i especialitzat en ambients fluvials. Ha dirigit els últims estudis sobre la distribució de l'almesquera (*Galemys pyrenaicus*) a Catalunya.

- La seva passió pels rius ja li ve de petit?

- Sí. Un riu travessava el poble on vivia i hi anàvem després de l'escola. Era un lloc ple de sorpreses i aventures. Allà es va despertar la meva vocació. Em sento molt afortunat d'haver crescut envoltat de natura.

- Quines sorpreses i aventures es poden viure al riu del poble?

- Moltes! Sobretot quan ets infant (somriu). Al riu hi ha pedres de totes mides, hi ha fang, hi ha vegetació per amagar-se i hi ha molts tipus animals. Però sobretot hi ha l'aigua, que té alguna cosa que ens atrau. El moviment, la transparència, les bombolles, el so. Per mi, un riu és un ambient molt màgic.

- Un científic parlant de màgia?

- Encara que jo em dediqui a la ciència, segueixo gaudint molt de la natura. És un espectacle meravellós i mai deixa d'impressionar-me. Estem girant sobre un planeta blau que es desplaça en un espai infinit. Per a mi, això és màgic. A la humanitat li va costar molt acceptar aquesta teoria com a certa...

- I a vostè, quin descobriment li agradaria aportar a la recerca científica?

- Com ja sabeu, jo estic especialitzat en estudiar rius i rierols. No descobreixo res de nou si afirmo que l'aigua és imprescindible per la vida i que l'hem de preservar. Ara mateix, la divulgació d'aquest missatge és un dels meus objectius principals.

- Parlem de la situació de l'almesquera. Ens pot fer un breu resum de l'estudi que han publicat recentment?

- La conclusió principal és que les poblacions d'almesquera a la vessant sud dels Pirineus estan en regressió. Això ho sabem perquè fem inspeccions

L'almesquera és una espècie endèmica. Aquí és l'únic lloc de la Terra on la podem trobar.

periòdiques en rius i rierols, buscant els típics excrements que solen deixar sobre les roques. I cada cop en trobem menys i en zones més aïllades. Són poblacions molt fràgils. Les causes encara no estan clares però és una llàstima, perquè l'almesquera és una espècie endèmica, això vol dir que aquí és l'únic lloc de la Terra on la podem trobar.

- I quines poden ser les causes d'aquesta situació tan delicada?

- Hi ha diverses teories, bàsicament relacionades amb la degradació de l'hàbitat i la disminució dels recursos alimentaris. L'almesquera té unes necessitats molt específiques i qualsevol canvi pot afectar-la greument. Penseu que un riu pot canviar en poques hores, ja sigui per pluges torrencials, per desviaments d'aigua o per contaminació. En general, estem vivint una època de grans canvis i això també afecta la natura.

Almesquera nedant

Foto: Eric Delgado - XEPV - Xarxa d'Educació Pirineus Vius

- A quins grans canvis es refereix?

- Miri, el segle passat va ser una època de gran creixement i poca consciència ambiental. La majoria de rius estaven alterats i contaminats. Moltes espècies autòctones, com la llúdriga, van desaparèixer. Per sort, es va actuar per millorar l'hàbitat i gràcies a programes de conservació i reintroducció, moltes d'aquestes espècies han pogut tornar. Però malgrat tot això, ara s'estan enfrontant a una nova situació crítica: l'arribada d'espècies exòtiques, sovint per causes humanes.

Una nova situació crítica: l'arribada d'espècies exòtiques, sovint per causes humanes.

- I aquestes espècies exòtiques poden portar problemes?

- Algunes sí, per això les anomenem invasores. S'han pogut adaptar molt bé al medi i ara mateix suposen una amenaça per a moltes espècies autòctones...

-Va dient la paraula autòctones, què és això?

- Són els éssers vius que de manera natural ja habitaven en un espai i que han evolucionat conjuntament amb tot l'ecosistema. Això crea un equilibri entre les diferents espècies. Si n'arriba una de nova (una d'exòtica) pot alterar la situació i perjudicar les espècies autòctones. Hi pot haver competència pel territori, canvis en la xarxa tròfica, transmissió de malalties...

- Així, les espècies invasores podrien ser una de les causes de regressió de l'almesquera?

- Podria ser, especialment si ens referim al visó americà, estès en moltes zones del territori. És carnívor i un gran depredador de molts tipus d'animals: amfibis, ocells i petits mamífers, com és el cas de l'almesquera. Tot i que també hi ha altres espècies que causen problemes al medi, fins i tot les domèstiques.

- Què vol dir? el meu gos pot provocar problemes a la natura?

- Sí, és clar. Els gossos o els gats que circulen lliures i sense control per part dels seus responsables poden espantar o atacar als animals salvatges. Últimament estem estudiant els efectes dels animals domèstics alliberats al medi com ara les tortugues de Florida, les cotorretes o els gats i els gossos.

- Ens pot donar un últim consell per ajudar a l'almesquera?

- Reflexionar sobre les conseqüències de les nostres accions: tots i cadascun de nosaltres, des de casa, podem ajudar als ecosistemes. L'almesquera és una espècie molt sensible i la pot afectar qualsevol canvi a l'entorn. Un consell molt senzill és no alliberar cap animal al medi.

*Preguntes Grup Investigació Rastres:

1- **Vocabulari.** Definiu amb les vostres paraules els següents conceptes que apareixen en el text:

Regressió

Espècie endèmica

Espècie autòctona

Espècie invasora

2- En Jaume Legroi parla del planeta blau? Quin és? Per què s'anomena així?

3- Feu un llistat de fauna local que considereu com a possibles "enemics" de l'almesquera

4- **Escriviu les idees principals del text** (Aquestes idees les podreu exposar a la resta de grups d'investigació)